

د افغانستان بانک میاشتني مجله

شپارسم کال، ۱۸۶ مه ۱۴۴۴ کال جمادی الثاني (۱۴۰۱ مرغومي) میاشت

بانک

تحریم های اقتصادی و پیامد های آن

د هپواد له سودا ګریزو
بانکونو سره ستاسو
اماښونه خوندي دي

د باره

د امتیاز خاوند: د افغانستان بانک	۱
کنپلاؤی: صدیق الله خالد، احمد جواد سداد، مفتی عبدالله آخندزاده او خواجه عصمت الله خالد	۲
سرلیکوال: شفیق الله بارز	۵
مسئول مدیر: انور الله حیات	۶
خبریالان: سید خالد خالقیار او عبدالحفيظ شاهین	۱۰
دیزاین: خالد احمد فیضی	۱۱
فوتوژورنالیست: زیر ک ملیا	۱۵
د وپش مسئول: نصرت الله احمدزی	۱۷
د چاپ شمپر: ۱۰۰۰ توکه	۱۹
پته: د افغانستان بانک	۲۱
تلفون: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۴۷۶۱	۲۳
فکس: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۰۳۰۵	۲۵
magazine@dab.gov.af	۲۷
برپنسلیک: www.dab.gov.af	۲۹

د ثبت گئه: ۶۵۸

لپیک / فهرست

په منقولو مالونو باندې د رهني حقوقنو د ثبت سیستم پرانیسته	۱
ملي عايد او د ملي عايد د جوړښتي زېرمې	۲
خلکو ته د غوره بانکي خدمتونو پروانډې کولو د افغانستان بانک د لوړې مرستیال ټینګار	۵
تحریم های اقتصادی و پیامد های آن	۶
تدویر جلسه با نمایندگان صرافان	۱۰
په سوداګرۍ او ټرازیت کې د اسیکودا (ASYCUDA) سیستم روں	۱۱
زغال سنگ و نقش آن در رشد اقتصاد کشور	۱۵
اقتصادي خبرونه	۱۷
د پیسو ارزښت او مدیریت	۱۹
آشنایی با بزرگان علم اقتصاد	۲۱
د چک ډولونه او ګټې	۲۳
چګونګی اشتغال کامل و ناقص در اقتصاد	۲۵
اهمیت کاربرد طلا و سرمایه ګذاری با منفعت روی آن	۲۷
ضرورت احیای فرهنگ قرض الحسنہ در جامعه	۲۹

د مضمونونو او مقالو مسئولیت د لیکوالتو پر غاره دی. د مجلې د مقالو او انځورونو خخه ګټه اخیستنه د سرچینې په ذکر کولو سره جواز لري.

مسئولیت مضامين و مقالات به نویسنده ګان آن بر می ګردد. استفاده از مقالات و تصاویر مجله با ذکر مأخذ مجاز است.

په منقولو مالونو باندي د رهني حقوقنو د ثبت سیستم پرائیسته

دننه زمونبر ظرفیتونه کولای شي چې په نړیوالو ستندرونو برابر سیستمونه رامنځته کړي، نوموری د مالوماتی تکنالوژۍ له آمریت خخه هیله وښوده چې د دې ډول سیستمونو د رامنځته کولو لپاره خپلې هله خلې دوامداره وساتي.

د یادونې وړ د چې په دې غونډه کې د افغانستان د بانکونو ټولنې اجرائیوی رئیس بناغلي نجيب الله اميري هم ګډون درلود او د دې سیستم رامنځته کول یې دافغانستان بانک او د افغانستان بانکي سکتور پرمختګ لپاره د خورا ارزښت وړ یاد کړ. نوموری زیاته کړه چې افغانستان کې بنه استعدادونه شته که فرصت ورکړل شي ډېرې لوې لاسته راوړنې به ولري.

باید وویل شي چې د دې سیستم قرارداد په نړدې یو نیم میلیون امریکایي ډالرو شوی وو او په کلنی ډول یې په ساتنه او مراقبت باندي شاوخوا ۲۵۰ زره امریکایي ډالر لګښت راتلو، خو اوس د دې سیستم ټول ملکیت د افغانستان بانک په لاس کې دی او کوم اضافي لګښت پرې نه رائي.

لوري بریالي توګه آزمول شوي ی. د یادونې وړ د چې د دې سیستم پرائیستې پر مهال د افغانستان بانک د مالوماتی تکنالوژۍ لوی آمر بناغلي عبیدالله عبیدي هم یادونه وکړه چې په دې سیستم کې ټول نړیوال معيارونه په پام کې نیول شوي او تر پخوانی سیستم ډېر بهتروالی لري او اړونډي ادارې کولای شي چې له دې سیستم خخه په ډېرې اسانۍ ګټه پورته کړي.

په دې غونډه کې د عامه اعتبارونو ثبت لوی آمر بناغلي عبدالحمید سهاک هم خبرې وکړي او زیاته ېې کړه چې دا سیستم په بریالي توګه د دې آمریت د کارکوونکو لخوا آزمول شوي دی چې د پخوانی سیستم په پرته ډېرې بنېګنې لري.

په ورته وخت کې د دې سیستم پرائیستې پر مهال د افغانستان بانک د ریاست د دفتر لوی آمر بناغلي صدیق الله خالد هم خبرې وکړي او د دې سیستم رامنځته کول یې د افغانستان بانک لپاره یوه لویه لاسته راوړنې یاده کړه او وې ویل د خوبنې خای دی چې په کور

1444 د جمادي الثاني ۱۲ مه - د افغانستان بانک د سرپرست رئيس بناغلي عبدالقاهر (حاجي ادریس) لخوا په منقولو مالونو باندي د رهني حقوقنو د ثبت سیستم پرائیسته وشهه. د افغانستان بانک سرپرست رئيس د دې سیستم پرائیستې پر مهال وویل د خوبنې خای دی چې نن د داسې یو سیستم پرائیسته کوو چې د افغانستان بانک د خپلو کډرونو په زیار جوړ شوي او نن ګټې اخیستې ته سپارل کېږي. د نوموری په خبره د چاره د مالوماتی تکنالوژۍ لوی آمریت او په ټوله کې د افغانستان بانک لپاره یوه لویه لاسته راوړنې ده.

بناغلي حاجي ادریس زیاته کړه د عامه اعتباراتو د ثبت لوی آمریت اړوند پر منقولو مالونو باندي د رهني حقوقنو د ثبت سیستم (CR SYSTEM) چې مخکې له کاره لویدلی وو، د افغانستان بانک د مالوماتی تکنالوژۍ لوی آمریت د متخصصو کارکوونکو له لوري په عصرې ډول پرته د کوم اضافي لګښت خخه چمتو شوي او د عامه اعتباراتو د ثبت لوی آمریت د تخنیکي ټیم له

ملي عايد

او د ملي عايد

جورېښتی

زېرمې

په خرگند ډول عايد د هر ډول توکو او خدمتونو ترلاسه کولو ته وايي خود اقتصاد له پلوه عايد په معلومه موده کې د کار په بدل کې ترلاسه شو توکو او خدمتونو ته ويل کيري. ملي عايد د يو هباد لپاره خانګړي ارزښت لري، هر خومره چې په يو هباد کې ملي عايد زيات وي په همغه اندازه پکې اقتصادي کړنې زياتې وي. همدا شان د يو هباد ټولیز اقتصادي وضعیت هم ملي عايد ته په کتو سره ارزول کېدای شي، دلته پونښنه پیدا کيري چې ملي عايد خه ته وايي، د ملي عايد د جورېښت زېرمې کومې دي او همدا ډول د ملي عوایدو راتولول د يو هباد لپاره خومره ارزښت لري؟ د ملي اقتصاد په کچه د يو کال په اوړدو کې د نهایي شو توکو او خدمتونو ټولیز پولي ارزښت ته د يو هباد ملي عايد وايي او يا د يو کال په اوړدو کې په يو هباد کې د تولیدي عواملو له لاري ترلاسه شوي ټولیزه عايد ته ملي عايد وايي په دې مانا چې په يو هباد کې د Ҳمکې، کار، پانګړي او ادارې

عوايد (اجاره، مزد، سود او ګټه) چې په ټولیزه توګه یې ترلاسه کوي د یاد هباد له ملي عايد ګڼل کيري. د ملي عايد تاکونکي عناصر هغو عناصرو ته وايي چې د ملي عايدو د کموالي او زیاتوالی لامل کيري او د یادونې وړ ده چې د هیڅ يو هباد ملي عايد تل په يو حالت کې نه وي بلکې نوسانې وي په هغه کې کموالي او زیاتوالی راخې او هغه عوامل چې د کموالي او زیاتوالی لامل کېږي ورته د ملي عايد جورېښتی زېرمې یا سرچنې هم ویلای شو چې په لاندې چول پرې بحث کوو.

- کورنيو او بهرنیو پانګوالو ته د لازمو اسانتياوو برابرول: د يو هباد نظام او دولت تل هڅه کوي چې د پانګونې

لپاره د شرایطو یا وضعیت په پام کې نیولو سره ګامونه واخلي یعنې که چيرته د يو هباد حکومت وکولای شي چې کورنيو او بهرنیو پانګوالو ته اړينې اسانتياوې برابري کړي. دا کار د یاد هباد د پانګونې په جذب کې ګټور واقع کېدای شي چې د زياتې پانګونې په پایله کې د کار ساحه پراخه او هیڅ ټولیدي عامل یا وسیله بېکاره نه پاتې کېږي او د ملي عايد اندازه زياتېږي. دا کار په ټولیز ډول د حکومتونو له لوړې ټوبونو خڅه ګڼل کېږي او د ملي عايد اندازه ورسره له هرې زاوې په زياتېږي.

سپرکونه او د اسې نور، په کوم هپواد کې چې دغه وساييل زيات او د کمیت او کیفیت له پلوه بنه وي د هغه هپواد ملي عايد هم ورسره بنه وي ئىكەن نهرونه او بندونه نېغه په نېغه د خروبوولو په سیستم او په کرنې باندې مثبتې اغېزې لرلای شي او همدارنگه له بندونو خخه د برېښنا په تولیدولو سره د يو هپواد د صنعتي کېدلو پروسه غښتلې کېري او په پایله کې د يو هپواد ملي عايد زیاتېري. خومره چې د مصنوعي زېرمو خخه زیاته ګټه واخیستل شي په همغه اندازه اقتصادي پرمختیا هم زیاتېري.

- پوه، مسلکي او فني شخصيتونه: بشري پانګه هم د ملي عايد په لوړولو کې زيات رول لري که په يو هپواد کې پوه او فني شخصيتونه ډېر وي او مهارت ېې زيات وي نو له خپلو طبیعي زېرمو خخه په بنه توګه ګټه اخیستلای شي چې د طبیعي زېرمو خخه د اغیزناکه ګټې اخیستنې په پایله کې ملي عايد زیاتېري او په تولیزه توګه ېې ګټه ټول ملت ته رسپوري.

- پانګه ایز يا سرمایوي توکي: که په يو هپواد کې پانګه ایز توکي په زیاته اندازه شتون ولري د نوموري هپواد د

بي نه وو شوې هلته د خلکو ژوند په ډېره ټیته کچه کې قرار درلود، حتی خلکو د ژوند لوړنېو اړتیاوو پوره کولو ته هم لاسرسی نه درلود، خو د تپلو د استخراج په پیل سره د سعودي عربستان په ملي عايد کې بدلونونه را بشکاره شول او د خلکو د ژوند کچه ېې ورڅه تر بلې مخ په بنه ګډو شوه. که چېږي اوسمهال وګورو سعودي او په عمومي چول تول عربي هپوادونه لوړ ملي عواید لري. زموږ ګران هپواد افغانستان هم پرېمانه طبیعي زېرمې په خانګړې توګه د مسو پرېمانه زېرمې لري. که چېږي زموږ د هپواد د طبیعي زېرمو د ایستلو لپاره سم پلان جوړ شي په دې زېرمو به د افغانستان ملي عايد لوړ شي. که خه هم اوسمهال له طبیعي زېرمو خخه د ګټې اخیستلوا کار روان دی خو دا سکتور باید لا نور هم غښتلې شي، خو له یوې خوا ملي عايد لوړ شي او له بلې خوا د هپواد دنه یکارو وګرو ته پکې د کار زمينه برابره شي.

- مصنوعي زېرمې: د مصنوعي زېرمو خخه موخه د انسان خپل کوبنښ او هخه ده چې له لارې ېې ګټه ترلاسه کولای شي لکه نهرونه، بندونه،

طبیعي زېرمې یا سرچینې: طبیعي زېرمې یعنې هغه چې طبیعت کې په طبیعي ډول شتون لري او په خینو هپوادونو کې ېې کچه زیاته او خینو کې کمه وي، د طبیعي زېرمو خخه مطلب ټول هغه خه دي چې الله ج د بشر د بنیګنې او ګټې لپاره په وریا ډول سره په طبیعت کي تخلیق کړي، لکه خنګل، اوې، هوا، سیندونه او داسې نور. هر هغه هپواد چې د طبیعي زېرمو له کبله غني او شتمن وي په همغه نسبت سره ملي عايد بې هم زيات وي او د خلکو د ژوند د کچې په لوړوالې کې فوق العاده رول لوښوي. بر عکس که د يو هپواد طبیعي زېرمې کمې وي نو ملي عايد بې هم تیټ او د وګرو د ژوند کچه ېې ټیته وي البهه د یادونې ور ده چې یوازې د طبیعي زېرمو شتون پرته له استخراج خخه هیڅ رول نه شي لوړولای، په فني ډول د هغه کښدل او په داسې طریقې د هغه کارول چې ټول خلک ترې ګټه پورته کړي، د پېلګې په توګه که د سعودي عربستان يا د خلیج خینې نور هپوادونه وګورو نو ويلاي شو چې په دې هپوادونو کې طبیعي زېرمې د ډېر پخوا زمانو راهیسي شتون درلود خو چې کښدنه

داخلي پانګوال د خپل خان او خپلې پانګې په اړه د خونديتوب احساس نه کوي او بالآخره مجبورېږي چې خپلې پانګې په نورو هېوادونو کې په کار والچوي او پدې سره د هېواد د ملي عايد اندازه هم راتېټېږي. په لنډ ډول ويلاي شو، که چېږي د ملي عايد د جوړښت پورتنيو ټکو ته پاملننه وشي نو هرمومره به د پرمختګ او پرمختیا څې په هیواد کې رامنځته شي.

لیکنه: تاج محمد تمکین
د افغانستان بانک د ختيغ زون اقتصاد پوه د پولي سياست آمریت

کارګرانو د لپید تپونونه لاسلیک کوي، هغوي د قانون په رڼا کې هلته خې، کار کوي او له هغه خایه خخه د هېواد دنه خپلو کورنيو ته پيسې رالپري. هند او خينې نور هېوادونه په دي برخه کې ډېر مخکنې دی.
 • سیاسي وضعیت او حالات: د یو هېواد سیاسي حالات د نوموري هیواد د ملي عايد د اندازې په تاکلو کې مهم رول لري، که چېږي د یو هېواد سیاسي حالات بنه وي نو د کورنيو پانګوالو او سوداګرو سربېره بهرنې پانګوال او سوداګر هم په نوموري هېواد کې پانګونې ته زړه بنه کوي چې په دي کار سره له یوې خوا خلکو ته د کار کولو زمينه برابرېږي، نوي فن او تکنالوژۍ سره د نوموري هېواد وګړي بلديږي او له بلې خوا د حکومت عواید هم د ماليې په اخیستلو سره زیاتېږي چې دا ټول په ملي عايد باندې مثبت اغېز کوي. برعکس که د یو هېواد سیاسي حالت بنه نه وي او امنیتی وضعیت یې هم ګډوډ وي، نو هیڅ ډول بهرنې او

ملي عايد د زیاتیدو لامل ګرځی یا داسي هم ويلاي شو که چېږي یو هېواد چې د لګښتی توکو د واردولو پر خاي پانګه ایز توکي وارد کري لکه ماشین الات او تجهیزات او نور. په پایله کې یاد هېواد صنعتي کېږي او په راتلونکي کې د دې هېوا ملي عايد د پخوا په پرتله ډېرېږي. د پانګه ایزو توکو سکتور هم د ملي عايد په زیاتولي کې زیات رول لري.

• د کارګرانو شمېر او د کارکولو څواک: کاري څواک د یو هېواد په اقتصاد کې زیات رول لري. که چېږي د یو هېواد کاري څواک د شمېر له پلوه ډېر وي، نو یاد کارګران د کار په کولو سره عايد ترلاسه کوي. همدارنګه د نوموري هېواد کارګران په نورو هېوادونو کې مزدوری کوي چې خپل مزد خپل هېواد ته راولپري او خپلې کورني له بهر خخه تمويلوي چې پدې سره هم ملي عايد زیاتېږي. ډېرې وخت هېوادونه په دي برخه کې له شتمنو هېوادونو سره په قانوني ډول د

اتحځایکونه:

- https://www.economicsonline.co.uk/managing_the_economy/national_income.html/
- <https://activelyshare.com/national-income-definition>
- <https://www.economicsdiscussion.net/national-income/components-national-income/top-17-components-of-national-income/18793>
- <https://www.bing.com/search?q=National+income+elements&form>

خلکو ته د غوره بانکي خدمتونو پر وړاندې کولو د افغانستان بانک د لوړۍ مرستیال ټینګار

هېوادوالو ته یې د غوره خدمتونو پر وړاندې کولو ټینګار وکړ.
باید وویل شي چې په دې غونډه کې د سوداګریزو بانکونو استازو هم ژمنه وکړه
چې د درنو هېوادوالو لپاره به غوره بانکي آسانتیاوې برابروي او پدې برخه کې به
خپلې هلې خلې دوامداره ساتي. •

په ياده غونډه کې د افغانستان بانک لوړۍ مرستیال بناغلي نوراحمد آغا یادونه وکړه چې د افغانستان بانک ژمن دی چې د سوداګریزو بانکونو لپاره د قوانینو او مقرراتو په رنما کې لازمي په دې غونډه کې د ويستون یونین، مني ګرام، بيه لرونکو پاڼو، مقروضينو او یو شمېر نورو مالي او بانکي موضوعاتو په اړه بحث او د نظرونو تبادله تر سره شوه.

۱۴۴۴ جمادی الثاني ۲۲ مه – د افغانستان بانک د لوړۍ مرستیال بناغلي نوراحمد آغا په مشري د افغانستان د بانکونو ټولنې او د سوداګریزو بانکونو له استازو سره غونډه جوړه شو.

په دې غونډه کې د افغانستان بانک د متعدد المالونو چې د افغانستان بانک د مطابق چارې تر سره کړي او درنو

تحریم

های اقتصادی و پیامدهای آن

تحریم اقتصاد به معنای توقف قصده کنند. تهدید به توقف روابط معمول تجاری، سیاسی و یا مالی از سوی یک کشور است. به عبارت دیگر تحریم ها موجب کاهش عواید مالیاتی میباشند. مالیات یکی از مهمترین زیربنای اقتصادی بوده و نقش مهمی در رشد و توسعه پایدار، تأمین عدالت اجتماعی از طریق توزیع مجدد عواید داشته و منابع ثروت، تخصیص و اصلاح میباشد.

نسبت به کشور مورد هدف پیاده کنند. تحریم ها تنها به دلیل شرایط اقتصادی تطبیق نمی شوند، بلکه ممکن است برای مسائل مختلف سیاسی، نظامی و اجتماعی نیز تطبیق شوند. این تحریم ها می توانند برای بدست آوردن اهداف داخلی و بین المللی مورد استفاده قرار گیرند و ممکن است شامل اشکال مختلفی از موانع تجارت، تعرفه ها و محدودیت های معاملات مالی باشند.

(Economic Sanctions) تحریم های اقتصادی اقدامات تجاری و مالی اند که توسط یک یا چند کشور علیه یک دولت، یک شرکت، گروه و یا فرد تطبیق گردیده و بر روابط و همکاری های اقتصادی به منظور تأمین اهداف سیاسی تأثیرگذار میباشند. در واقع تحریم های اقتصادی یک ابزار سیاست خارجی است که این امکان را فراهم می آورد تا یک کشور و یا کشورها مقاصد سیاسی خود را

۳. سازمان امنیت و همکاری اروپا (Organization for Security and Cooperation in Europe):

سازمان امنیت و همکاری اروپا (OSCE) بزرگترین سازمان امنیت محور منطقه‌ای در جهان است که دارای وضعیت ناظر در سازمان ملل است. وظایف آن شامل موضوعاتی مانند کنترول اسلحه چون سلاح اتمومی، اسکد و غیره اسلحه ثقلیه، ارتقای حقوق بشر، آزادی مطبوعات و انتخابات آزاد و عادلانه است.

۴. اوفک (OFAC):

Office of Foreign Assets Control مخفف OFAC است که تحریم های اقتصادی را بر اساس سیاست خارجی ایالات متحده مدیریت و اجرأ می کند. هدف فعالیت آن امنیت ملی در برابر افراد و نهادهای مانند کشورهای خارجی و تحریم شده می باشد. اوفک تعدادی از برنامه های تحریمی مختلف را مدیریت می کند. این تحریم های توانند جامع یا انتخابی باشد و از مسدود کردن دارایی ها و محدودیت های تجاری برای تحقق اهداف سیاست خارجی و امنیت ملی استفاده شوند.

۵. سازمان ویژه اقدامات مالی (The Financial Action Task Force):

گروه ویژه اقدامات مالی (FATF) یک نهاد سیاستگذاری بین المللی است که هدف آن ایجاد معیارهای بین المللی و توسعه و ارتقای سیاست ها در سطح ملی و

سوم تحریم سازمان ملل است که بوسیله شورای امنیت وضع میشود.

برخی از نهاد های مهم که تحریم های اقتصادی را وضع می کنند قرار ذیل میباشد:

۱. سازمان ملل متحد

سازمان ملل متحد یک سازمان بین المللی است که اهداف اعلام شده آن حفظ صلح و امنیت بین المللی، توسعه روابط دوستانه بین ملت ها، راه یافتن به همکاری های بین المللی و مرکزی برای هماهنگ سازی اقدامات ملت هاست. این بزرگترین و آشناترین سازمان بین المللی در جهان میباشد. مقر سازمان ملل در شهر نیویورک ایالات متحده امریکا است.

۲. اتحادیه اروپا

اتحادیه اروپا یک اتحادیه سیاسی و اقتصادی بوده و متشکل از ۲۷ کشور عضو میباشد که در اروپا واقع است. این ۲۷ کشور عضو اتحادیه اروپا عبارت از اتریش، بلژیک، بلغاریه، کرواسی، جمهوری قبرس، جمهوری چک، دنمارک، استونی، فنلاند، فرانسه، آلمان، یونان، هنگری، ایرلند، ایتالیا، لتونیا، لیتوانیا، لوکزامبورگ، مالتا، هلند یا نیدرلند، پولند، پرتغال، رومانیا، اسلواکی، اسلوونیا، اسپانیا و سوید میباشند. اهداف اتحادیه اروپا در داخل مرزهای خود عبارتند از: ترویج صلح، ارزش های آن و رفاه شهروندانش، ارائه آزادی، امنیت و عدالت سرتاسری و همچنین اتخاذ تدبیر مناسب در مرزهای خارجی خود برای تنظیم پناهندگی و مهاجرت و پیشگیری و مبارزه با جرم و جنایت.

تحریم های اقتصادی از روی هدف به دو قسم میباشند: اول، هدف تحریم اقتصادی

تغییر دادن نظام سیاسی یک مملکت بوده که در حقیقت در تصاد منافع استراتیژیک کشور تحریم کننده و کشور مطلوب میباشد. دوم، تحریم اقتصادی به هدف تغییر روش سیاسی یا اقتصادی کشور صورت میگیرد. این قسم تحریم به مراتب نرم تر از نوع اول است. زمانی که کشورهای تحریم کننده در عقب تغییر نظام یک کشور می باشند، تحریم نوع اول صورت میگیرد و با این هدف خسارات سنگین مالی به کشور وارد میشود. در واقع در این نوع تحریم، عمل تحریم اقتصادی جایگزین جنگ و گزینه ماقبل جنگ تلقی می شود.

ممولاً تحریم های اقتصادی از دو روش (تحریم تجاری و تحریم مالی) تحمیل میشوند. تحریم تجاری به واردات و صادرات مربوط بوده و این واردات و صادرات میتوانند جزیی و یا هم کلی باشند. در تحریم مالی فشار و محدودیت بر روابط مالی کشور تحمیل میشود. یعنی سرمایه گذاری، تأمین مالی و معاملات مالی کشور تحت فشار قرار میگیرد. تقسیم بندی جداگانه هم وجود دارد که می توان از روی منشاء تحریم نیز در نظر گرفت: اول تحریم یک جانبه، در این نوع، کشور تحریم کننده بر اساس تصمیم یک طرفه خود تحریم را بالای یک کشور، نهاد یا گروه و اشخاص تحمیل میکند. دوم تحریم چند جانبه که از سوی چند کشور مانند اتحادیه اروپا علیه یک کشور وضع میگردد.

شامل مالیات مربوط به کار و فعالیت یا سرمایه میشود، خودداری میکند و دست به یک اقدام غیرقانونی میزند که وی را در معرض برخورد قانونی از جانب مراجع مالیاتی قرار میدهد.

اجتناب از مالیات، از خلاهای قانونی در قانون مالیات بر عایدات و استفاده از روش های برنامه ریزی مالیاتی به طور قانونی پرداخت مالیات بر عواید شرکتها را کاهش می دهد. مجموع مالیات دریافت شده توسط دولت شامل مالیات مستقیم و غیرمستقیم میباشد که از طریق بانک مرکزی و وزارت مالیه کشور گزارش داده میشود. عواید مالیاتی به عنوان مهمترین منبع عواید یک کشور در زمان تحریم ها بوده و عامل مؤثر بر فعالیت شرکتها وابسته به دولت میباشد که به شدت تحت تأثیر تحریم های اقتصادی بوده و هم میتواند کیفیت مفاد و هم محتوا راپوردهی آنها را تحت تأثیر قرار دهد.

نخستین تأثیر تحریم های معمول اقتصادی علیه یک کشور عبارت است از بالا رفتن نرخ مواد اولیه و افزایش هزینه های شرکت ها و در نتیجه کاهش جدی مفاد به وجود می آید. لذا انتظار میروند که در دوره تحریم های اقتصادی و یا شرایط بحرانی این شرکتها با استفاده از خلاهای قانونی از جمله سیستم محاسبه سنجشی و راپور کاهش مفاد؛ مفاد خود را کمتر از واقعیت نشان داده و از این طریق مالیات کمتری پرداخت کنند یا پرداخت آن را به تعویق بیندازند تا بتوانند جریان های نقدی

میباشند. یک لست سیاه قصداً در نظر گرفته می شود زیرا هدف آن ایجاد مشکلات مالی برای افراد یا سازمانها و یا هم کشوری است که در لست نام برده شامل شده اند، این لست سیاه می تواند توسط نهادهای مختلف از جمله دولت ها و گروه های ایجاد شود. هر دولت، سازمان یا شخص که در لست سیاه ظاهر میشود ممکن است از دریافت بودجه، انتقالات پول، انجام تجارت یا شغل منع شود.

حق رد: (Veto Power)

"Forbid" یا "من نهی می کنم" میباشد که به قدرت نه گفتن یا توقف یک اقدام رسمی، قدرت ویتو نامیده می شود. شورای امنیت سازمان ملل متعدد حق ویتو را به هر پنج عضو دائمی می دهد. ویتو یک قدرت قانونی برای توقف یک جانبه یک اقدام رسمی است. این اعضاء شامل ایالات متحده آمریکا، فرانسه، بریتانیا، چین و روسیه می باشند که در نهایت الامر این پنج عضو تحریم نمیشوند.

اقتصادی مالیاتی در وقت تحریم (Revenues & Taxes)

خلای مالیاتی عبارت است از تفاوت بین مالیات وصول شده و آنچه طبق قانون باید وصول شود. خلای مالیاتی از دو بخش عمده (فرار مالیاتی و اجتناب مالیاتی) تشکیل شده است. فرار مالیاتی زمانی رخ میدهد که مالیه دهنده از گزارش عواید که

بین المللی برای مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریزم است. این سازمان مسئول شامل و یا خارج ساختن یک کشور از لست خاکستری و لست سیاه میباشد.

فهرست خاکستری مشکل از کشورهای است که خطر پولشویی بالا دارند و آن را تأمین مالی تروریزم می داند، اما به طور رسمی متعهد به همکاری با گروه ویژه برای ایجاد تغییرات شده است. کشور های که شامل این فهرست خاکستری می شوند با مشکلات شدیدی مانند کمبود فرصت های تجاری، کاهش رتبه بندی اقتصادی همراه با افزایش خطرات مالی برای سرمایه گذاری مواجه اند. همچنین شامل بودن یک کشور در فهرست خاکستری بر قر沤ض بالقوه از صندوق بین المللی پول و سایر نهادهای جهانی نیز تأثیر میگذارد.

اصطلاح لست سیاه به فهرستی از افراد، سازمان ها یا کشورهای اشاره دارد که توسط دیگران قابل پذیرش نمیباشد، زیرا ادعا می شود در رفتار یا فعالیت های غیرقابل قبول یا غیراخلاقی شرکت کرده اند. کشورهای که به عنوان کشورها یا سرزمین های غیرتعاونی (Non-Cooperative Countries or Territories) شناخته می شوند در لست سیاه قرار می گیرند. این

کشورها از فعالیت های مالی تروریزم و پولشویی حمایت نموده و بر مشکلات شدیدتری مانند عدم فرصت های تجاری و کاهش جدی اقتصاد همراه با بالاترین سطح خطرات مالی برای سرمایه گذاری مواجه

اقتصادی باعث افزایش خلای مالیاتی و کاهش عواید مالیاتی می‌شوند. همچنین عدم ارتباطات سیاسی نیز باعث افزایش خلای مالیاتی و کاهش عواید مالیاتی می‌شوند. در نتیجه در شرایط تحریم با کاهش عواید و افزایش سطح تورم و رکود اقتصادی در کشور، میزان عواید مالیاتی کاهش می‌یابد. به عبارت دیگر در شرایط تحریم اقتصادی، شرکت‌ها رو به اقتصاد پنهان و اقتصاد زیرزمینی می‌آورند تا از این طریق بتوانند از پرداخت مالیات فرار کرده و نقدینگی را در شرکت حفظ نمایند.

همچنین شرکت‌ها روابط سیاسی خود را بیشتر نموده و دولت آنها را به حفظ ذخایر نقدی بزرگ از طریق تأمین مالی ارزان و پرداخت مالیات کمتر قادر خواهد ساخت، و مدیران این شرکتها از سیاستهای مالیاتی مختلف استفاده خواهند نمود.^۱

عبدالوحید آموزگار

محقق اقتصادی

آمریت عمومی سیاست پولی

برای شرکت‌های دارای این روابط است.

نتیجه گیری:

دولت همیشه در هر زمان و مکان چه در وقت تحریم و یا هم در وقت عدم تحریم باید برای فراهم کردن نیازها و خواستهای اساسی مردم، همچون ایجاد شغل، امنیت داخلی، ثبات قیم، فراهم نمودن آسایش چون برق دوامدار، سرکهای قیریزی شده، تعلیم از سطح ابتدایی الی تخصصی، شفاخانه‌های عصری، حفظ الصحه، تکنولوژی معلوماتی، آب آشامیدنی صحی، آب برای زراعت و غیره پاسخگو باشد. واضح و آشکار است که برای رسیدن به این اهداف، داشتن منابع مالی کافی ضروری می‌باشد. مالیات به عنوان اصلی ترین ابزار کسب عواید خصوصاً در وقت تحریم میتواند دولتها را در جهت رسیدن به اهداف خدمات عامه کمک نماید. پرداخت مالیات از طرف مالیه دهنده گان یکی از مهمترین وظایفی است که آنها میتوانند در تأمین منابع مالی جهت ارائه رفاه و رفعت به جامعه انجام دهند.

نتایج مطالعات نشان میدهد که تحریم‌های

خروجی شرکت را کاهش دهنده که این مسئله باعث کاهش کیفیت مفاد و کاهش محتوا را پورده‌ی آن می‌شود. به عبارت دیگر در شرایط بحران مالی و تحریم‌های اقتصادی، کیفیت مفاد و محتوا اطلاعاتی آن کاهش می‌یابد.

تحریم‌های اقتصادی باعث افزایش خلای مالیاتی و کاهش عواید مالیاتی می‌شوند. همچنان ارتباطات سیاسی نیز باعث افزایش خلای مالیاتی و کاهش عواید مالیاتی می‌شوند.

شرکت‌ها همیشه مایل به برقراری ارتباط نزدیک با سیاستمداران دولت‌ها می‌باشند. زیرا این روابط حسن‌به منافع زیادی چون تخفیف‌های مالیاتی، امتیاز دسترسی به بازار، دسترسی آسانتر به اعتبارات و تأمین مالی، یارانه‌های دولتی در پی دارد. در عوض شرکت‌های دارای روابط سیاسی ممکن است منافع به دست آمده ناشی از این روابط را با سیاستمداران تقسیم نمایند. این نوع بافت اقتصادی در سطح یک جامعه، نظامهای اقتصادی مبتنی بر روابط و ارتباط سیاسی یک منع مهم و پر ارزش

منابع:

1. حسین غلامی و قاسم دشتیانی. (۱۴۰۰). اثرات و پیامدهای تحریم‌های اقتصادی دولت ایالات متحده آمریکا، فصلنامه چشم انداز حسابداری و مدیریت، دوره چهارم، شماره ۵۰، زمستان ۱۴۰۰.
2. امید علی پارسا، مهرداد مهرکام و فاطمه حصنی مقدم، (۱۳۹۹). تأثیر تحریم‌های اقتصادی و ارتباطات سیاسی بر درآمدها و شکاف مالیاتی، آزمون تئوری اقتصاد سیاسی.
3. علی مهدیلو، اصغر ابوالحسنی، محسن رضایی. (۱۳۹۸). رتبه بندی انواع تحریمهای اقتصادی و برآورد شاخص مخاطرات، تحریم با استفاده از روش تحلیل سلسله مراتبی فازی. فصل نامه نظریه‌های کاربردی اقتصاد/ سال ششم/ شماره ۱/ تابستان ۱۳۹۸ / صفحات ۷۲-۴۸.
4. غلام رضا خواجهی. (۱۳۹۱). تحریم اقتصادی از منظر حقوق بین‌الملل، با تأکید بر حقوق بین‌الملل اقتصادی و حق توسعه، دوفصل نامه حقوق اقتصادی، دانش و توسعه سابق، دوره جدید، سال نوزدهم، شماره ۲، پاییز و زمستان ۱۳۹۱ / صفحات ۷۲-۴۸.

Alexander, K. (2009). Economic Sanctions Law and Public Policy. Softcover reprint of the hardcover 1st edition 2009. 5.

Allen, S. H. (2008). The Domestic Political Costs of Economic Sanctions. Journal of Conflict Resolution. Volume 52 Number 6. 6.

Caruso, R. (2003). The Impact of International Economic Sanctions on Trade An empirical Analysis. 7.

Ghaderi et al. 2018 8.

Bandarian et al. 2016 9.

Lee & Wang 2017 10.

لدویر جلسه با نمايندگان صرافان

۲۱ جمادی الثانی ۱۴۴۴ - جلسه ای به رياست محترم نوراحمد آغا معاون اول د افغانستان بانک با نمايندگان صرافان و عرضه کننده گان خدمات پولی تدوير گردید.

در اين جلسه محترم نوراحمد آغا معاون اول د افغانستان بانک از نمايندگان اتحاديه صرافان خواست تا تمامی فعالیت های خویش را در پرتو قوانین و مقررات د افغانستان بانک انجام دهنند. معاون اول د افغانستان بانک با اشاره به اينکه قاچاق دالر برای تمام ملت مضر است گفت لازم است همه از آن جلوگيري کنند، وی افروز با کسانی که در قاچاق دالر و سایر فعالیت های غیرقانونی دست دارند برخورد قانونی خواهد شد.

نمايندگان صرافان و عرضه کننده گان خدمات پولی نيز مشکلات و پيشنهادات خود را با معاون اول د افغانستان بانک در ميان گذاشتند که در اين پيشنهادات تدوير سيمينار برای صرافان در زمينه طرزالعمل جديد د افغانستان بانک برای صرافان و يك سلسله موارد ديگر شامل بودند. نمايندگان صرافان و عرضه کننده گان خدمات پولی تعهد دادند که تمام فعالیت های خود را در پرتو قوانین و مقررات د افغانستان بانک و در جهت ايجاد سهولت های لازم برای مردم انجام خواهند داد.

گفتنی است در اين ديدار محترم صديق الله خالد آمر عمومي دفتر رياست د افغانستان بانک، محترم عبدالرحمن قانت آمر عمومي نظارت بانکي، محترم محمد عباس سامع آمر عمومي عمليات بازار و محترم احمد ظاهر ناصرزی آمر عمومي نظارت از مؤسسات مالي غيربانکي نيز حضور داشتند.

په سوداګری او ترا انزیت کې د اسیکوډا ASYCUDA سیستم رول

کې له لاندې سیستمونو نه هم کار
اخستل کپوري:

- د اروپایي ټولنې نوی کمپیوټري
تهرانزیت سیستم: (EU NCTS) دا
سیستم د توکو لپاره بشپړ کمپیوټري
ګمرکي رژیم چمتو کوي چې عام
تهرانزیت ته داخلېږي .
- د نړیوالې سوداګری ډیتا سیستم
: (ITDS) د دې سیستم له لارې
سوداګر د خپلو وارداتو او صادراتو
مالومات یوازي یوخل یو واحد
برېښنايی سیستم کې ثبوي چې د
خصوصي سکتور او دولتي ادارو
لپاره د اسنادو د لېرد لګښتونه کموي.
- برازيل د خپلې بهرنۍ سوداګری
مالومات د کمپیوټر شوي سیستم
(SISCOMEX) له لارې پروسیسوی

لپاره دقیق، پر وخت او اغېزناک مالومات
وراندې کوي .

اسیکوډا په ګمرک کې د را رسپدو له
وخت خخه د تصفیې تر وخت پورې د
توکو کنټرول اداره کوي. په تاریخي
توګه، د مخ پر ودي هپوادونو او لېر پر
مختللو هپوادونو کې د ګمرکونو کېنلاړه
ډېره پیچلې او ناکاره وه. پخوا د
ګمرکونو په خانګو کې ټول کارونه د
کاغذ پر مخ تر سره کېدل چې د غلطیو
او درغليو خطر پکې ډېر وو. په ځینو
مواردو کې به توکي له اصلې کچې
خخه کم ګمرک کېدل او یا به هیڅ نه
ثبتېدل. د اسیکوډا سیستم د مخ پر ودي
هپوادونو د ګمرکي تصفیې پروسې
عصرۍ او اتومات کولو لپاره رامنځته
شوی دی. د ځینو هپوادونو په ګمرکونو

اوسمهال په نېړۍ کې د سوداګری کچه
ډېره پراخه شوې ده او هپوادونه هڅه
کوي داسې سیستمونه جوړ کړي، چې د
اداري او ګمرکي اسنادو کېنلاړې چې کې
کړي، ترڅو د سوداګری لګښتونه کم
شي. د پراخو پرمختګونو او نوې
تکنالوژۍ له رامنځته کېدو وروسته، د مخ
پر ودي هپوادونو د اقتصادي ټیکار،
حکومت او ټولنې لپاره د ګمرکي
مالوماتو اتومات سیستم چې اسیکوډا
(ASYCUDA) نومېري او سوداګر و ته
خانګړي خدمات وړاندې کوي، ډیزاین
او کارونې ته چمتو کړي. همدارنګه، د
دې سیستم په لاره اچولو سره دولت ته د
کنټرول لپاره اغېزناکې طریقې په لاس
ورځۍ، چې بیا د خپلو عایداتو د ډېر والي
په ترڅ کې د اقتصادي پرېکړې کولو

<<

تلونکي کې بازار ته زيان رسوي او که دا دول پېښې زياتې شي، بېېي به لوړي او په پایله کې د پیسو د انفلاسيون لامل کپوري.

د فساد کمول او د عايداتو زياتوالی: د اسيکوډا په پیلپدو سره مراجعین له مالي اختلاس او فساد خخه خلاصيرې، او ډېر کنټرول منځته راخېي. د اداري فساد د کمولو بله ګټه داده کله چې د هېواد د ګمرکونو په عايداتو کې زياتوالی راخېي، خلک له تاکل شوي مقدار د پیسو نه انکار نشي کولای او مطلوب مقدار ورکوي.

کره او دقیق ارقام:

د اسيکوډا سیستم په پیلپدو سره د بهرنۍ سوداګرۍ اړوند کړه او پر وخت مالومات او احصایه ترلاسه کپري چې بیا د خپروونکو او پالیسي جوړونکو لپاره د سرجیني په توګه هم کارول کپري. د احصایې د ارزښت له امله کړه او دقیق ارقام ډېر اړین دي او له اقتصادي پلوه د اسيکوډا سیستم کولای شي د هېواد د بهرنۍ سوداګرۍ په پراختیا کې مرسته وکړي.

د اسيکوډا سیستم ګټې:

- ۱- د وارداتو او صادراتو خخه د ملکيت د ټولو پروونو پوشېن.
- ۲- د ګمرکي بیانونو پروسس کول په معیاري بنه. (SAD)
- ۳- د اقتصادي پرېکرو لپاره مسئلينو ته کړه او پروخت د بهرنۍ سوداګرۍ احصایوي ارقامو برابرېدل.
- ۴- د ګمرکونو حساب او د کريډيت

اسيکوډا سیستم فعالو د عوایدو په راتولولو کې روپی، د وخت له پلوه اداري پروپې لنډول، د سوداګریز و محمولو په کنټرول او له اداري فساد سره میازه کې اغېزناک رول لري.

د اسيکوډا سیستم موڅې

د توکو تعرفه په چټکي تصفیه کول: په دې سیستم کې د ګمرکي چارو موده کمه او د ګمرکونو او مراجعنيو د وخت ضایع کول پکې تر ډېره حده کمپري او دا د دې لامل کپري چې موسمی توکي لکه تازه میوه او ترکاري په مناسب وخت کې بازار ته وړاندې شي چې دا په اقتصاد او بازار کې خورا مهمه ده.

د پېلګې په توګه، کله چې يو سوداګر وغواړي دژمي او سېږي هوا له امله هېواد ته مالونه وارد کپري، که په تاکلې وخت کې د توکو ګمرکې تعرفه تصفیه نشي، نو سوداګر په پلور کې له ستونزو سره مخ کپري او په را تلونکي کې د توکو له واردولو خخه ډډه کوي. بازار د آزاد رقبات خخه خلاص او انحصار پري چې بیا په پایله کې د هېواد اقتصاد هم له ناورین سره مخ کوي. سربېره پر دې، د مالونو په تصفیه کې خنې راخېي، ورسره داخلې اداري فساد ته لاره هم هوارپري. سوداګر تل هڅه کوي چې خپل وارداتي توکي ژر په ګمرک کې تصفیه کپري تر خو خپل مالونه د پلور لپاره بازار ته په وخت چمتو کپري، نو د ګمرک چارواکي له موقع ګټه پورته کوي او د سوداګر خخه د پیسو په بدلت کې مالونه مخکې له ګمرک تصفیه کوي. دا په را

چې په هېواد کې د بهرنۍ سوداګرۍ عملیاتو په اړه مالومات او پروسيجرونه په یو جريان کې راتول او ثبتوی.

د ۱۹۸۰ لسيزې په لومړيو کې د لويدیئې افريقا هېوادونو اقتصادي ټولنې يا (ECOWAS) د ملګرو ملتونو پراختیا او سوداګرۍ کنفرانس آنکناد (UNCTAD) خخه غونښته وکړه چې د دوي په غړو هېوادونو کې د بهرنۍ سوداګرۍ د احصایوي ارقامو په راتولولو کې له دغه بشت سره مرسته وکړي. د ګمرکونو د تصفیې کېنلارې عصرې کېدل د کیفیت د ترلاسه کولو لپاره د یو شرط په توګه و پیژندل شول چې د اسانتیاواو او ترویج په اړه د ګمرکونو د خانګو د تمرکز سره بنه سمون ولري. په سوداګرۍ کې باید کېنلارې ساده وي او په سمه توګه د عايداتو د راتولولو په برخه کې اغېزناک کنټرول موجود وي. نو د دې شرایطو په نظر کې نیولو سره آنکناد په ۱۹۸۱ زپرديز کال کې د اسيکوډا سیستم جوړ او ګټه اخستني ته چمتو کپر، د وخت په تېرېدو سره په اسيکوډا کې نوبنتونه راغل او نورهم دا سیستم پیاوړی شو.

اسيکوډا په تېرو ۳۰ کلونو کې تر ۱۰۰ زياتو هېوادونو د پېلګې په چول ایران، پاکستان، تاجکستان، ازبکستان او د نړۍ نورو آسیاې او اروپاې هېوادونو په ګمرکونو کې اغېزناکې اسانتیاواې او له ګمرکونو خخه ترلاسه کېدونکو عوایدو په برخه کې روپیا رامنځته کپري ده. د

حسابونو ساتنه.

۵- د برپښنایی بانکي سیستم له لارې د
گمرکي فیسونو اجرا کول.

۶- د بهرنیو سوداګریزو پروسو پوشینې.

۷- د اداري اسنادو په بهير کې اسانтиا.

۸- په آنلاین ډول د چارو خارنه.

د افغانستان په گمرکونو کې د اسيکوها

رول:

د افغانستان په گمرکونو کې هم د
اسيکوها سیستم د پروژې چارې د ۲۰۱۱
کال د اکتوبر په میاشت کې پیل شوې او
د ۲۰۱۵ کال په جون میاشت کې د یادې
پروژې چارې بشپړې شوې. د دغه سیستم
له فعالولو وروسته له وارداتو خخه د
عوايدو په ترلاسه کولو کې د پام وړ
زياترالی راغي او گمرکي پروسې بې
اسانه کړي.

کله چې سوداګریز توکي له نورو
هپوادونو افغانستان ته واردپري، د
اسيکوها په مرسته سوداګر و ته معلومېږي
چې د کوم گمرک له لارې د دوي
توکي وارد شوي دي، حکه چې ټول
مالومات په مرکر کې د اسيکوها له لارې
لپېل کېږي او د گمرکي تصفيې خخه
وروسته سوداګر کولاۍ شي چې په
اسانۍ او ژر ترڅه توکي ترلاسه کړي.
په راتلونکي کې د افغان دولت د

سرچينې:

خانګړۍ ارزښت لري. اسيکوها د
گمرکي ملکيتونو د تصفيې او احصائي
راتپولولو کمپيوټري سیستم د ملګرو
ملتونو په راپور کې د نړۍ د هپوادونو په
خانګړې توګه د مخ پر ودې هپوادونو
لپاره د سوداګرۍ ریاست لخوا ویراندیز
شوی دی ۰۰

ليکوال: مطیع الله رحمتي
د مالي سكتور شنونکي
د پولي سياست لوی آمریت

سوداګرۍ د مالوماتو ثبتولو له لارې
کولاۍ شي د سوداګرۍ پاليسې په ډېر
شفاف ډول تصویب کړي چې دا چاره
به په اقتصاد کې د اوږد مهاله او دوامداره
پر مختګ لامل شي.

په سوداګرۍ کې وخت یو مهم اصل دی
له همدي امله د دغه سیستم له کارولو
څخه دا معلومېږي چې کله وارداتي
توکي له گمرکونو خخه وارد او تصفيه
شي، نو دا د سوداګر و لپاره اسانтиا را
منځنه کوي، تر خو دوي وکولاۍ شي د
خپل ليد لوري او پربکرو کولو په ترڅ
کې شنه عمل وکړي. د اسيکوها سیستم دا
ورتیا برابروي چې فساد کونکي د
شخصي ګټه لپاره غیر قانوني کړنې
ترسره نه کړي، حکه چې دا سیستم
تقريباً ټولو هپوادونو کې چې له افغانستان
سره ګډه پوله لري او سوداګریزې
راکړې ورکړې ترسره کوي، کارول
کېږي. د نړۍ د نورو هپوادونو خخه د
صادراتو په صورت کې دا معلومېږي
چې آیا په گمرک کې کومه تېروتنه
شوې ده او که نه.

نو ويلاۍ شو چې اسيکوها د مالي او
سوداګریزو پاليسې او په نړۍ کې د تر
ټولو مهمو او اغېزناکو سازمانونو تر منځ
يو پل دی چې په نړيواله سوداګرۍ کې

- United Nations Conference on Trade & Development (UNCTAD)
- unctad.org/web/flyer/asycuda-report-202122
- customs.mof.gov.af/304
- unstats.un.org/wiki/I2CG/B.
- automated-customs-transit-transport-system.
- Automated System for Custom Data (AYCUDa).
- Europe Union New Computerized Transit System - NCTS.
- The International Trade Data System (ITDS).
- Sistema Integrado de Comercio Exterior (SISCOMEX).
- Single Administrative Document (SAD).

بانکداری اسلامی دسترسی مردم به خدمات مالی را افزایش داده، سکتور بانکی را مستحکم می‌سازد و در کاهش فقر نقش مهم دارد. دسترسی مردم فقیر به خدمات مالی نابرابری عواید را کمتر ساخته، فرصت‌های اقتصادی آن‌ها را افزایش می‌دهد که منتج به تغییرات مثبت در زندگی آن‌ها می‌گردد.

زغال سنگ

و نقش آن در رشد اقتصاد کشور

نویسنده زیرک مليا
فوتوژورنالیست د افغانستان بانک

انرژی سنگ زغال خورشید است زیرا انرژی ذخیره شده در بقایای گیاهان و سایر موجودات مرده همان چیزی است که زغال تولید می کند.

این سنگ اساساً سنگ رسوبی قابل احتراق است. گفته می شود که ۱۰۰۰ سال قبل از میلاد از آن به مثابه مواد سوختی در کنار چوب استفاده صورت می گرفت. اما به مرور زمان محققان

آسیب را به محیط زیست می رساند. نوع دوم آن سنگ زغال سیاه جلا دار است که در بخش های مختلف استفاده بیشترین استفاده آن در صنعت صورت می میگردد.

سنگ زغال در بستر زمین به شکل رگ ها وجود داشته که در نتیجه بقایای گیاهان و سایر موجودات مرده که میلیون ها سال قبل در اثر سیلاب ها و سایر حوادث طبیعی از بین رفته، به وجود می آید. منبع اصلی

یکی از مهم ترین و برجسته ترین مواد معدنی کشور ما سنگ زغال است که بیشترین استفاده آن در صنعت صورت می گیرد. سنگ زغال منبع خوب انرژی و قابل احتراق بوده که عموماً به دو رنگ سیاه و قهوه یی مایل به سیاه وجود دارد. قهوه یی به عنوان پایین ترین زغال شناخته شده که برای تولید برق از آن کار گرفته می شود و این نوع سنگ زغال بیشترین

ولايات، جلوگیری از قاچاق زغال سنگ و تقاضای بیشتر به سنگ زغال در بازارهای بین المللی میدانند. چنان که گفته شد زغال سنگ بهترین منبع انرژی بوده که با سرمایه گذاری داخلی و خارجی روی آن میشود کمبود برق کشور را تأمین نموده افغانستان را به صادر کننده برق مبدل ساخت. در حال حاضر کشور ما با کمبود برق دست و پنجه نرم میکند و بیشتر فابریکات تولیدی در اثر کمبود برق از فعالیت باز مانده اند. در این اواخر گزارش‌های به نشر رسیده است که نشان میدهد یک شرکت چینی آماده سرمایه گذاری روی تولید برق از زغال سنگ می‌باشد که در صورت عملی شدن این پروژه به ظرفیت ۵۰۰ میگاوات برق تولید خواهد شد و افغانستان قادر خواهد شد تابعشی از انرژی مورد نیاز خویش را در داخل کشور مرفوع نماید.

قابل ذکر است که در حال حاضر زغال سنگ در بیشتر از صد کشور جهان تولید و ۴۰ درصد برق جهان از این ماده معدنی تامین می‌شود.

۱۸ ساحه معدنی با ذخایر مجموعی بیش از ۸۴۷ میلیون تن تخمین شده است که از مهمترین اکتشافات این اداره شمرده می‌شود. در مجموع معادن در همه جهان در انحصار دولت‌ها بوده که با برنامه ریزی دقیق، افراد مسلکی و متخصص در قسمت استخراج آن اقدام می‌نمایند، زیرا معادن قابل تجدید نه بوده و باید توجه خاصی در استخراج آن صورت گیرد. گزارش‌ها حاکی از آن است که در گذشته‌ها در بعضی از مناطق کنند کاری حدوداً ۵۰۰ نقطه توسط اشخاص زورمند به شکل غیرقانونی وغیر حرفوی صورت گرفته است و صرف ۷ معدن در اختیار دولت قرار داشت. این امر نشان دهنده یک فاجعه در حال اجرا بوده و فایده آن در جیب افراد شخصی میریخت که گاهی هم باعث فرو ریختن و نشست معدن شده منجر به مرگ کارگران می‌شد.

در حال حاضر وضعیت معادن زغال سنگ خوب بوده که در شش ماه آخر سال ۱۴۰۰ از مدرک زغال سنگ بیش از دو میلیارد و پنجصد و هشتاد میلیون افغانی عواید به دست آمده است.

مسؤولان امور علت اساسی افزایش عواید را تامین امنیت راه‌های موصلاتی این

دریافتند که از سنگ زغال استفاده‌های موثر دیگر نیز گرفته می‌توانند به گونه مثال در تولید برق، ساخت فولاد، المونیم، قیر، گوگرد و سمنت استفاده شده می‌تواند. باید گفت که از سنگ زغال در صنایع کیمیاگری نیز استفاده می‌شود که آن را به گازو مایع مصنوعی تبدیل می‌کنند که مخلوطی از مونواوکساید، کاربن و هایلورجن می‌باشد.

خوشبختانه افغانستان یکی از کشور‌های است که به اندازه کافی معادن سنگ زغال را در خود جا داده است. به اساس مطالعات جیولوژیکی دو حوزه معدنی بزرگ زغال سنگ در قسمت شرقی-جنوب شرق و شمال - جنوب غرب کشور ثبت گردیده است که حوزه اول به گونه سیستماتیک مطالعه نگردیده است. حوزه زغال دار شمال شرق کشور به شکل کمر بند از ولایات بدخسان سرچشم‌گرفته و باعبور از ولایت‌های تخار، کندز، سمنگان، بلخ، سرپل، بامیان، دایکندی، جوزجان، بادغیس الی معدن سبزک ولایت هرات امتداد دارد. به همین ترتیب نظر به تحقیقات وزارت معادن و پترولیم تا حال بیشتر از ۱۱۳ معدن زغال سنگ ثبت گردیده اند که از آن جمله

منابع:

۱- سایت وزارت معادن و پترولیم- سایت جهان شمی- آژانس باختراطلاعاتی ارزانی اسناد و کتابخانه ملی

/arasangalvand.com-۲

اقتصادي خبرونه

د صادراتي توکو په عوایدو کې زیاتوالی سوداګرو ته د لا ھېرو اسانیباوو د برابرولو له امله رامنځته شوی دي.

د چېرو سکاره او سبزی شامله ده. د افغانستان د صادراتي توکو تر ټولو ډېره کچه د منځنۍ اسیا، لویدیخو او عربی هپوادونو، چین، پاکستان، ایران، هند او ترکیې ته صادرپوری.

کچه یو میلیارد او ۴۲۴ مېلیونه چالرو ته رسپړي. بهر ته د افغانستان صادرات کرنیز محصولات، گران بیه او نیمه گران بیه چېږي او تولیدي توکي تشکيلوي چې په دي کې وچه مېوه، تازه مېوه، پنبه، میاشتو کې د هېواد د صادراتو

۱۸.۳ درصد اعلام شده بود که در ماه نوامبر ۲۰۲۲ به ۹.۱ درصد کاهش یافته است. از شاخص‌های مهم دیگر که در گزارش بانک جهانی بر جسته شده است، نرخ برابری افغانی - واحد پول ملی افغانستان در برابر دالر امریکا است که در چند ماه اخیر بین ۸۷-۸۹ ثبات داشته است. ● بی‌بی‌سی دری

وضعیت اقتصادی در حال تحول در افغانستان را زیر نظر دارد و به طور منظم گزارش‌های نظارتی اقتصادی را منتشر می‌کند. در گزارش تازه، شاخص‌های کلیدی اقتصادی مثبت ارزیابی شده است. بانک جهانی می‌گوید نرخ تورم در افغانستان به روند «نژولی» خود ادامه می‌دهد. تورم سالانه در ماه جولای

پروژه‌های ناتمام را که از سوی این سازمان تمویل می‌شد، اما پس از بازگشت امارت اسلامی به قدرت متوقف شده بود، از سر گیرد. در اعلامیه‌ای منتشر شده، آمده است که اگر "محدودیت‌های موجود بrixsh بانک افغانستان برداشته شود و دارایی‌های مسدود شده افغانستان آزاد شود، وضعیت اقتصادی کشور بهبود خواهد یافت" و به گفته امارت اسلامی، "بار سنگینی از دوش جامعه جهانی سبک خواهد شد." بانک جهانی در گزارش تازه خود عملکرد شاخص‌های عمده اقتصادی افغانستان از جمله کاهش نرخ تورم، ثبات ارزش پول ملی و جمع‌آوری جدی مالیات در سال گذشته می‌لادی را مثبت ارزیابی کرده است. بانک جهانی از نزدیک استقبال امارت اسلامی افغانستان از گزارش بانک جهانی؛ "پروژه‌های نیمه تمام را آغاز کنید" بعد از روی کار آمدن امارت اسلامی شمار زیادی از پروژه‌های که از سوی بانک جهانی تمویل می‌شد، متوقف شدند. امارت اسلامی افغانستان از آخرین گزارش بانک جهانی در مورد بهبود وضعیت مالی و اقتصادی افغانستان استقبال کرده است. دفتر عبدالغنى برادر، معاون اقتصادی نخست وزیر امارت اسلامی افغانستان، در بیانیه‌ای گفته است که گزارش بانک جهانی به نکات «مثبت و واقعی» اشاره کرده و تصویر روشی از «توسعه واقعی و تحرک اقتصادی افغانستان» به جهان ارائه کرده است. ● امارت اسلامی همچنین از بانک جهانی خواسته است تا

د پیسو ارزښت او مدیریت

او دا خرگندوی چې د پیسو ارزښت لوړ شوی دی. افغانی چې د افغانستان پولی واحد دی نو د ارزښت د زیاتولو په برخه کې یې باید هپوادوال هڅه وکړي او په خپلو ورځنیو معاملو کې یې وکاروی.

د پیسو اهمیت او ګټې:
په دې برخه کې څینې مهم تکي په لاندې چول بیانېږي:

۱- د پیسو په مرسته ټول وکړي کولای شي چې د خپل ژوند د اسبابو له نرخونو معلومات ترلاسه کړي، او د خپل ژوند د ورځنی او میاشتني عاید په نظر کې نیولو سره د ژوند خوراکي توکي لاسته راوړي.

۲- خلک د ناخاپې پسنو لپاره پیسې ذخیره کوي ترڅو د اړتیا په وخت کې تړې ګټه واخلي.

د اړتیا وړ خیزونه اخیستل کېږي او خه اندازه شیان پېړی ترلاسه کېږي. د دې توکو د پېرلو لپاره د پیسو اندازې او مقدار ته اړتیا وي که چېږي یو شخص د هټۍ وال خخه یو خیز په یې پېړی باید د هغه په مقابله کې یو اندازه پیسې هټي وال ته ورکړي.

د پیسو بهرنی ارزښت: هغه ارزښت ته وايی چې په داخلی پیسو باندې نور بهرنی اسعار پېړل کېږي.

د پیسو ارزښت هغه وخت زیاتېږي چې په داخلی پیسو باندې راکړې ورکړې ترسره شي او د نورو اسعارو له کارولو ډډه وشي. که چېږي په لېرو پیسو ډېر بهرنی اسعار واخیستل شي، نو منږ ته معلومات حاصلېږي چې په لېر مقدار پیسو باندې زیات خیزونه اخیستل کېږي

انسانان د خپلو اړتیا و د پوره کولو په موخه د اقتصادي او سوداګریزو راکړو ورکړو لپاره پیسو ته ضرورت لري. پیسې هغه قانوني سند دی چې د یو هیواد د نښان او د ژې لېکنې ور باندې شوي وي، د دولت او نړیوالو لخوا منل شوي وي یا په بل عبارت هر هغه خیز چې په بازارونو کې په عمومي ډول د پیسو او تبادلې د وسیلې په توګه کارول کېږي، دولت ته د منلو وړوي او په هر حالت کې د راکړې ورکړې ارزښت ولري، پیسې بلل کېږي.

پیسې په اصل کې دوه ډوله ارزښت لري چې یو ته یې کورنۍ او بل ته یې بهرنی ارزښت وايی.

د پیسو کورنۍ ارزښت: هغه ارزښت ته وايی چې د پیسو پرمې د ژوند توکي او

- د کارول شوي خیز خخه بیاخلې ګټه پورته ګړئ.
 - ډپر عاید او لبر لګښت د پیسو د سپما لپاره بنه طریقه ده.
 - که چېږي ټکنالوژۍ ته لاسرسی لرئ په سمه توګه ترې ګټه واخلی.
 - یو مناسب کار چې ستاسو تووان وي پیل ګړئ.
 - خپلو پیسو او شتمنیو ته ارزښت ور ګړئ پیسې تل د انسان سره موجود نه وي.
 - خپلو کوچنیانو ته د سپما او پانګونې لارښوونې وکړئ.
 - خپل هیواد کې پانګونې تر سره ګړئ چې بل چا ته اړمن نشو او زمونږ پانګونې د هیواد او اقتصاد پرمختګ لپاره د هوساينې سبب وګرځی.
 - تل په نغدو پیسو را کړه ورکړه ترسره ګړئ او له پور خخه څان وړغوري.
 - د لبر لګښت سره څان عادت ګړئ.
- لیکنه : سید خالد خالقیار

- ذکر کېږي چې کولای شي د افرادو په ژوند کې مثبت بدلون راولي:
 - په لبرو پیسو باندي څل کارو بارو پیل ګړئ څکه چې د کوچنیو سوداګریو پیلول لویو سوداګریو ته لاره برابروي.
 - یو دم د ډپر و پیسو موندلو هڅه مکوئ، لوړۍ په سوداګری باندي څان بنه پوه ګړئ.
 - خپل ورځنۍ، او نیز او میاشتنی عاید حساب او خپل لګښتونه ولیکۍ او پاتې نورې پیسې سپما ګړئ.
 - تل د خپلو پیسو او شتمنیو ساتنه وکړئ تر خو نورو ته اړمن نشي.
 - د پیسو په کارولو باندي څان پوه ګړئ او پې څایه لګښت مه کوئ.
 - ګټه او لګښت تل کنترول ساتئ.
 - د کور لګښت لپاره یو اندازه بودجه وټاکۍ.
 - تل هڅه وکړئ په لبرو پیسو باندي زیات کارونه تر سره ګړئ.
 - د یادښت کتابچه له څان سره ساتئ.
 - تل هڅه او کوبښن وکړئ چې د تاوانی لګښتونو خخه ډډه وشي.
 - د بانک کارت له څان سره پرته له اړتیا مه ګرڅوئ.
- ۳- پیسې د انسان په ژوند کې د اقتصاد او پراختیا سبب ګرځی او په راکړو ورکړو کې ور خخه ګټه اخیستل کېږي او د اقتصاد د ودې لپاره ته لاره هواروی.
- ۴- که چېږې پیسې په بازارونو، مارکېټونو او نورو ځایونو کې د تبادلي په توګه و کارول شي د څیزونو په تبادله کې آسانیا را ولی او هغه خه چې په هیواد کې شتون نه لري د پیسو په وسیله له نورو هیوادونو خخه راغوښتل کېږي چې په پایله کې بې سوداګری وده کوي او د پرمختګ سبب ګرځی.
- ۵- پیسې د انسان په ژوند کې بنه آسانیا را ولی، او د پیسو په شتون کې اشخاص د ستونزو خخه مخنيوی کوي.
- ۶- پیسې د کارو بارو لپاره بنه وسیله ده او پانګونې ته لاره پرانیزې.
- په هره ټولنه کې د ژوند په ټولو چارو او د کارو بارو په تر سره کولو کې پیسې ډپر مهم رول لوټولای شي او د انسان په ژوند کې د هوساينې د رامنځته کولو سبب ګرځی. لاندې د پیسو د مدیریت او د پانګونې په تراو څینې سپارښتنې

سرچینې:

- ۱- اړمل محب الله (۲۰۱۷) د پیسو مدیریت انکاټس رadio / <https://www.thebalance.com/ways-to-be-better-with-money-960664>
- ۲- نصائح- حول- إدارـةـ الأموـالـ الشـخصـيةـ لـ روـادـ 5/ <https://www.aljazeera.net/reyada/2021/7/30/>
- ۳- میر شکیب میر ۱۳۹۹ مالی پوهه دوښی / إدارـةـ الأموـالـ <https://hotmart.com/ar/blog>
- ۴- منکل حمت الله (۱۳۹۸) د پیسو اقتصاد اکسوس کتاب پلورنځی

عبدالحفيظ شاهین

آشنایی با بزرگان علم اقتصاد

عنوانی "نظریه احساسات اخلاقی و ثروت ممل" نوشته، کتاب ثروت مملک یکی از مشهور ترین نوشه های او در مورد تجارت و صنعت است. آدم اسمیت نقش اساسی در اقتصاد مُدرن بازی کرد.

بیشتر مفسران تاریخ به این عقیده اند که علم اقتصاد جدید با به میان آمدن آدم اسمیت آغاز شد و آثار وی در مورد اقتصاد جدید در میان سال های ۱۷۵۰ تا ۱۷۹۰ به نشر رسید. او در عصر خود همیشه از تأثیر دست نامرئی در کنترول بازار آزاد یاد آوری می نمود. اقتصاد دانان به این نظر اند که در نظریه لیرالیسم اقتصادی دست نامرئی عبارت از همان هماهنگ کننده منافع شخصی و منافع جامعه می باشد. این نظریه همان نظریه آدم اسمیت است و به عقیده او دست نامرئی در سیستم اقتصادی جامعه دارای کارایی بیشتر می باشد. او می گوید اگر فعالان اقتصادی آزاد گذاشته شوند تا به نفع خود کار کنند، در این صورت انحصار بازار از بین می رود،

- ابو یوسف یعقوب بن ابراهیم الانصاری که به نام ابو یوسف مشهور بود، یکی از دانشمندان اسلام و حقوق دانان عراقی در دوران خلافت هشام بن عبدالمالک در کوفه چشم به جهان گشود. موصوف یکی از شاگردان بر جسته امام اعظم ابو حنیفه و قاضی القضاط هارون الرشید خلیفه عباسی بود که ۱۰۰۰ سال قبل از آدم اسمیت زندگی می کرد. مهمترین آثار قلمی ابو یوسف کتاب "الخراج" بود که مسایل مالی و مالیاتی را در بر می گیرد. در کتاب مذکور راجع به اخذ مالیات، تولید زراعت و غیره موضوعات مهم اقتصادی که در این اوآخر اقتصاد دانان جدید مانند آدم اسمیت و غیره به آن اشاره می نمایند به شکل مشرح بیان نموده است.

- آدم اسمیت آدم اسمیت در اسکاتلند به دنیا آمد، در ۱۵ سالگی به پوهنتون گلاسکو راه یافت و فلسفه اخلاق را خواند، او بعداً کتاب هایش را تحت

بزرگان و دانشمندان علم اقتصاد تأثیر گذار ترین قشر جامعه انسانی را تشکیل می دهنند. دانشمندان علم اقتصاد ساز و برگ سیستم مالی را در زندگی مردم عیار نموده نظم و نسق می بخشند. کوشش های خستگی نایذیر آنها باعث شد تا مردم در مورد پول، ثروت و دارایی آگاهی کسب نموده قادر به انجام داد و ستد مساویانه با یکدیگر شده، در نتیجه در زندگی خوبی تسهیلات و تغییرات مثبت را تجربه نمایند. هر چند نامهای آدم اسمیت، دیوید ریکاردو، آلفرد مارشال، کینز و میلتون فریدمن وغیره بحیث دانشمندان علم اقتصاد از شهرت زیاد برخوردار می باشند، اما تاریخ نشان می دهد که یکی از دانشمندان اسلام و حقوق دانان عراقی بنام ابو یوسف ۱۰۰۰ سال قبل از آدم اسمیت موضوعات مهم اقتصادی را مورد تحقیق قرار داده است. در این مقاله به طور خلص به معرفی برخی از بزرگان و دانشمندان علم اقتصاد می پردازیم.

آموزش اقتصاد خرد در دوره ورود به پوهنتون‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد.

• جان مینارد کینز

مورخین و اقتصاددانان کینز را به عنوان بزرگترین اقتصاددان جهان یاد می‌کنند. او اقتصاددان انگلیس است. موصوف در طرح‌های اقتصادی اش همیشه پشتیبان نظریه مدافعان مداخله دولت و سیاست پولی بخاطر کاهش اثرات نامطلوب رکود اقتصادی بود. کینز کتاب "ثوری عمومی اشتغال، پول و سود" را در سال ۱۹۳۶ به چاپ رسانید که به عنوان نقطه آغاز اقتصاد کلان پذیرفته شده است.

• میلتون فریدمن

میلتون فریدمن یکی از بزرگترین اقتصاددانان دنیا عرض اندام نموده است. این اقتصاددان طرفدار اقتصاد آزاد بود. او در مورد اقتصاد آزاد به این نظریه بود که باید نقش دولت در بازار آزاد به حداقل برسد، و برای به حداقل رسیدن نقش دولت در بازار آزاد، کتابی را تحت عنوان "سرمایه داری و آزادی" به چاپ رسانید. اقتصاددانان در یک ارزیابی فریدمن را یکی از مهم ترین اقتصاددانان قرن بیستم می‌دانند. او در سال ۱۹۷۶ برنده جایزه نوبل نیز شده است.

همچنان او عقیده داشت که باید از تجارت داخلی و صادرات و واردات حمایت جدی بعمل آید.

• آلفرد مارشال

آلفرد مارشال در لندن چشم به جهان گشود. او می‌خواست یک شخص روحانی شود، اما موفقیت او در کمبریج لندن پای او را به پوهنتون کشاند. او یکی از بهترین اقتصاددانان کمتر شناخته شده است. شاید علت شهرت کم او عدم دلستگی به سیاست بود.

کار کرد های اساسی او در بخش اقتصاد این است که او توانست تا از نظریات پیچیده ریاضی در اقتصاد استفاده نماید و در عین زمان اقتصاد را به یک علم فراتر از فلسفه مبدل سازد. همچنان او خواهان توزیع عادلانه بود.

موصوف در جهت تسهیل و عام فهم سازی برنامه های اقتصادی خود گام های خیلی جدی برداشت. برنامه اقتصاد صنعتی او در سال ۱۸۷۹ میلادی در انگلستان تبدیل به برنامه تحصیلی برای همه شد. او در حدود ۱۰

سال دیگر روی بهترین و بالارزش ترین اثر خود بنام "اصول اقتصادی" زحمت کشید و بالاخره در سال ۱۹۸۰ میلادی آن را به چاپ رسانید. نامبرده در این اثرش در مورد عرضه و تقاضا توضیحات موثر ارائه نموده است.

تا حال بسیاری از مفاهیم و تحلیل های ارائه شده توسط مارشال به عنوان پایه و اساس

تولید کننده ها سود بیشتر کسب کرده در رقبات پیروز میگردند و در چنین حالت قیمت تولید خود را در ضمن اینکه کم می‌کنند

کیفیت اش را بالا می‌برند در نهایت، این کار در بازارها از سوی سایر تولید کنندگان نیز پیروی شده، بالاخره جامعه از نرخ مناسب تر و تولید با کیفیت تر مستفید می‌گردد.

در جهان امروزی از او به عنوان پدر اقتصاد مُدرن نام می‌برند. اگر در علم اقتصاد شخصیت های نظیر آدم اسمیت وجود نمی‌داشت، معامله آزاد به میان نمی‌آمد و احتکار و نابرابری ها در زندگی مردم حکم‌فرما می‌شد.

• دیوید ریکاردو

دیوید ریکاردو در پرتغال به دنیا آمد. او می‌گفت اگر اقدام به سرمایه گذاری کنم، سرمایه گذاری ام را از کم سود آور ترین برنامه آغاز می‌کنم. نامبرده در سن ۱۴ سالگی با پدر خویش در برنامه بورس اوراق بهادار کار می‌کرد. او به زود ترین فرصت به یک انسان موفق در عرصه پیش‌بینی املاک و سهام تبدیل شد.

دیوید ریکاردو، بعد از مطالعه کتاب ثروت ملل آدم اسمیت به علوم اقتصادی علاقه مند گردید. بعداً به چاپ مقالات اقتصادی اقدام نمود. او عقیده مند بود که باید ملل های مختلف جهان برای بدست آوردن سود و منفعت بیشتر، تخصص حاصل نمایند.

منابع:

۱- دانشنیان مسلمان و علم اقتصاد / تاریخ نشر: ۱۳۸۸/۶/۲

۲- اقتصاددان بزرگ دنیا را بشناسید / تاریخ نشر: ۱۳۹۵/۴/۹

۳- بزرگترین اقتصاددان جهان - مارکت بیما / تاریخ نشر: ۱۳۹۴/۴/۱۳

د چک پولونه او نکتې

د بانک خخه پیسې ترلاسه کړي یا په بانک کې پیسې جمع کړي یا بې د پور اخیستلو لپاره حساب پرانیستی وي.

۶- معلوم مقدار: هغه چک ته وايي چې د پیسو اندازه او مقدار په عدد او حروف باندې وليکل شي حامل کولای شي چې د بانک خخه ليکلې شي مقدار پیسي ترلاسه کړي.

۷- د حساب لرونکي لاسليک: پر چک باند د حساب لرونکي لاسليک کول د پر این گنل کېږي پرته له لاسليک خخه چک د اعتبار او د منلو ورنه دی حساب لرونکي باید په چک باندې همغه لاسليک وکړي چې په بانک کې بې د جاري حساب يا سپما حساب د پرانیستلو پر مهال په فورمه کې کړي دي.

۸- د پیسو په بنه تادیه کول: چک د بانک خخه د پیسو ترلاسه کولو لپاره حکم وي پرته له پیسو د بانک خخه د نورو خیزونو اخیستلو حکم نه کېږي.

په چک کې لاندې برخې شاملې وي:

- د چک ترتیبونکي: هغه شخص ته ويل کېږي چې په بانک کې جاري حساب يا سپما حساب ولري.

- د چک ورونکي: هغه کس ته وايي

کولای شي د بانک یوې خانګې ته لار شې او د بانک خخه د چک له لاري د مقدار په اندازه پیسې ترلاسه کړي.

د چک خانګې تياوې:

۱- د ادایې حکم: په چک باندې یوه اندازه پیسې ذکر شوي وي او د چک ورونکي (حامل) کس ته د ادایې د حکم په اندازه پیسې ورکول کېږي.

۲- ليکلې حکم: دا په غیر مشروطې حکم کې راخي په شفاهي جول پیسې ورکول کېږي او په چک کې نه حسابېږي.

۳- د بانک په نوم: د کوم بانک نوم چې په چک کې ذکر شوي وي د بل کس يا ادارې په نوم نشي جاري کېډلای.

۴- غیر مشروطې حکم: ليکل شوي حکم دی چې د اجراكولو په وخت کې بې له کوم شرطه اجرا کړي. که د حساب لرونکي لخوا د پیسو د ایستلو په وخت کې کوم شرط اینسول شوي وي پپرودونکي کولای نشي چې د چک په واسطه د بانک خخه پیسې ترلاسه کړي خکه دغه یو غير مشروطې حکم دي.

۵- حساب لرونکي: هغه شخص چې په بانک کې جاري حساب ولري کولای شي

کله چې یو پپرودونکي په بانک کې جاري حساب يا سپما حساب پرانیزې نو بانک خپل پپرودونکي ته د پیسو د جمع کولو او ایستلو لپاره د چکونو کتابچه یا چکبوک ورکوي.

کله چې پیسو ته اړتیا شي نو د چکبوک په یوه چک پاڼه کې د خپلې اړتیا په اندازه پیسې ليکي او د بانک خخه ذکر شوي مبلغ ترلاسه کوي. چک د پپرودونکي لخوا بانک ته د یو غير مشروطې حکم په مانا د چې د چک بوک خښتن پکې د پیسو مقدار، د پیسو د ترلاسه کونکي نوم او د چک نټه ليکي او خپل لاسليک پکې کوي او بيا بانک ته لارښونه کوي چې د چک لرونکي ته په چک کې ذکر شوي مقدار تادیه کړي.

چک عبارت له هغه چک سند خخه دی چې په بانک کې ليکلې سند خخه دی چې په بانک کې د سپما يا جاري حساب خاوند لخوا یو خانګې بانک ته صادرېږي او له بانک غواړي چې په چک کې ذکر شوي شخص ته تاکلې مبلغ تادیه کړي.

عادې چک: هغه چک ته وايي چې د چک صادر ورونکي په بانک کې حساب ولري او چک بل کس ته صادر کړي چې هغه کس

خالي چک: هغه چک ته ويل کپري چې په بانک کې حساب ولري د چک خاوند لخوا حامل ته خالي چک تسليم کپري او تنها خپله په چک کې لاسليک و کپري نېټه، د پيسو اندازه ليکلني نه وي او حامل ته اختيار ورکوي چې خومر پيسو ته اړتیا وي په خالي چک کې دې ولیکي او د بانک خخه دې پيسې تر لاسه کپري.

- د چک ګټې په لاندې ډول دي:
- چک په سوداګریزو معاملو کې راکړه ور کړه کې آسانтиما رامنځته کوي.
- د نغدو پيسو په راکړه ورکړه کې د کموالي سبب ګرځي.
- د پيسو د زر زړښت خخه د مخنيوي لامل ګرځي.
- چک د يو شخص خخه بل شخص ته په آسانтиما سره انتقالېږي.
- د چک په موجوديت کې زياتو پيسو ته اړتیا نه وي.
- د بانکوالۍ په نظام کې چک د پيسو لپاره قوي ثبوت دی.
- د چک په واسطه انسان کولای شي په هر وخت کې د بانک خخه پيسې تر لاسه کپري.
- چک د بانک لپاره د پيسو په ورکړه کې قانوني سنددي.
- چک د پيسو ساتلو لپاره بهترینه وسیله ده.
- چک د صنعت او سوداګرۍ په برخه کې ډېره مرسته کولاي شي.
- چک د سوداګرو او پانکوالو لپاره د پيسو په راکړه ورکړه کې زياته مرسته کوي.

سفری چک: عبارت له هغه چک خخه دی چې ترتیب کوونکی يې د سفر پر مهال له خانه سره اخلي. د يو هبود خخه بل هبود ته ياد يو ولايت خخه بل ولايت ته سفر کوي او ده ځهه بانک خانګه په ولايت کې شتون ولري د بانک له آمر خخه په چک باندې لاسليک تر لاسه کوي. کله چې دا چک بلې خانګې ته يوروں شي په دې وخت کې بانک په دغه چک باندې قانوني اجرات تر سره کوي. او وروسته د پيسو ادا کولو خخه د پیرودونکي خخه لاسليک اخلي.

وخت لرونکي چک: دا هغه چک دی چې د ترتیب کوونکي لخوا په دغه چک باندې وخت ليکل کپري له نېټې خخه وروسته بانک ته دغه چک د منلو وړنه دی ځکه تاريخ ېې لمنځه تللى دي.

څېړې شوي چک: هغه چک ته ويل کپري چې د خاوند يا ترتیب کوونکي لخوا څېړې شوي وي او بانک په څېړې شوي چک باندې قانوني اجرآت نه تر سره کوي تر هغه پورې چې ددي چک د څېړې کولو علت معلوم شي چې په سهوا څېړې شوي دی د چک د تصدیق لپاره ترتیب کوونکي دوهم خلی لاسليک کوي او بانک ته د منلو وړ ګرځي.

جعلی چک: جعلی چک موخه داده چې د ترتیب کوونکي يا مالک لخوا نه وي ترتیب شوي بلکه د هغه د چک بوک خخه چايوه پانه غلا کپري وي، او يو مقدار پيسې په چک بوک کې ليکل وي او د بانک خخه پيسې تر لاسه کوي.

چې بانک ته چک وري او پيسې د بانک خخه تر لاسه کوي.

- بانک: هغه ادارې ته ويل کپري چې د صادر شوي چک په بدل کې د چک وروپونکي ته پيسې ورکوي.

د چک ډولونه:

حاملي چک: هغه چک ته وايي چې هر شخص که دا چک بانک ته يورو پرته له پېژندګلوي د بانک خخه پيسې تر لاسه کولائي شي په حامل چک کې د وروپونکي نوم ياد شوي نه وي د ورکېدو په صورت کې بانک هيڅ مسئوليت نه لري.

حکمي چک: عبارت له هغه چک خخه دی چې د وروپونکي نوم پري ليکل شوي وي دا چول چک هغه وخت اجرا کپري تر خو پورې چې بانک د وروپونکي په اړه پېژندګلوي وکړي. پرته له معرفت خخه بانک اجرآت نه ترسره کوي کله چې په چک باندې د حامل نوم ولېکل شي په حکمي چک بدليپري او قانوني اجرآت تر سره کپري.

ورک شوي چک: هغه چک ته ويل کپري چې د مالک خخه ورک شوي وي. د چک خاوند بايد ژر تر ژره بانک ته لاړ شي او د خپل ورک شوي چک په اړه بشپړ معلومات وړاندې کپري، تر خو د اجرآتو خخه مخنيوي وشي او پيسې هغه چاته تاديه نه کپري، چې چک ورسه وي. که چې پرته له خبرتیا بانک د ورک شوي چک حامل شخص ته پيسې ادا کپري بانک ېې مسئوليت پر غاړه نه اخلي.

سرچينې:

۱-بانکي محاسبه ليکواله ماري یوسفزی حميدی کال ۱۳۹۲ / ۲- د پيسو اقتصاد ليکوال رحمت الله منګل کال ۱۳۹۸
۳- اسلامي-بانکوالو <https://ps.wikipedia.org/wiki/> ۴- چک-بانکي چیست/

چگونگی اشتغال کامل و ناقص در اقتصاد

اشغال کامل از جنبه های مختلف مانند بدست آوردن عاید، تولید و غیره دارای اهمیت فراوان است. اشتغال کامل از دیدگاه اجتماعی به انسان مقام و متزلت می دهد. اشتغال اعتماد انسان را نسبت به خودش افزایش داده، انگیزه می دهد. در مقابل بیکاری یک پدیده مخرب بوده که ابعاد مختلف زندگی انسان را به نابودی می کشاند. بیکاری یک پدیده منفی جهان شمول محسوب «

اشغال کامل یکی از بخش های عمدۀ و اساسی بکار انداختن نیروی کار و پیشرفت اقتصادی بشمار می آید. در زندگی انسان اشتغال یک نوع فعالیت مفید، مولد، مستلزم وقت و زمان بوده و در نهایت کار به این معناست که هر کسی که به دنبال اشتغال است، باید دستمزد منصفانه داشته باشد. در صورتیکه اشتغال وجود نداشته باشد، رشد اقتصادی به میان نمی آید.

این نوع بیکاری را بنام بیکاری ساختاری می‌گویند. ناگفته نباید گذاشت که بیکاری پنهانی در اغلب کشورهای در حال توسعه در بخش‌های زراعت به دلیل پایین بودن کارآیی تولید خیلی زیاد هویدا است. این به این معنا است که اگر اضافه کردن یک کارگر در بخش زراعت باعث افزایش تولید در این بخش نگردد، گفته می‌توانیم که در این عرصه بیکاری پنهان وجود دارد.

اشتغال ناقص

اشتغال ناقص عبارت از به کارگیری نیروی کار به اندازه کم تراز بهره وری اش است. این امر علت‌های گوناگون دارد که از جمله می‌توان گفت ممکن کارگر به مدت زمان طولانی بیکار بماند، یا کارگر نیمه وقت کار می‌کند، یا کارش مطابق تخصص آن بوده و از مهارت‌هایی استفاده بعمل نیامده و از نیروی کار استفاده ناکافی صورت می‌گیرد. اشتغال ناقص از دیدگاه‌های مختلف مورد بحث و بررسی قرار گرفته و به شیوه‌های گوناگون بیان شده است.

در بخشی از دیدگاه‌ها آمده است که در اشتغال ناقص یک شخص پیشه و حرفة دارد اما شغل پیدا کرده نمی‌تواند. در علم اقتصاد در مورد اشتغال ناقص چنین گفته شده که در این بخش یک شخص دارای تحصیل عالی و تجربه زیاد است اما در جای مناسب استخدام نمی‌شود. این به این معناست که یک داکتر برجسته به حیث دریور مقرر می‌شود. •

می‌گردد و عبارت از حالتی است که در آن تولید و خدمات وجود ندارد.

موضوع اشتغال کامل در سیاست‌های کلان اقتصادی از ارزش بالایی برخوردار است. وضعیت بازار کار در آن وقت خوب می‌باشد که تمام افراد متخصص و واجد شرایط کار، مصروف باشند. در اقتصاد کلان اشتغال کامل به معنی اشتغال صد درصد نیست. چون در اشتغال کامل هم ۶-۵ درصد نیروی کار بیکار می‌باشند. این نوع بیکاری، بیکاری طبیعی شمرده می‌شود. این نوع بیکاران کسانی هستند که برای تغییر آب و هوا و یا جهت بالا شدن دستمزد، یا هم مهاجرت از روستا به شهر یا بر عکس مدت کوتاهی را در بیکاری بسر می‌برند. یا هم اینگونه بیکاران از جمله افرادی اند که کار مناسب مطابق تخصص شان پیدا نمی‌کنند بیکار می‌شوند.

بر اساس چنین وضعیت اگر نفوس یک کشور ۴۰ میلیون نفر باشد، تعداد بیکاران آن در حدود سه و نیم میلیون نفر خواهد بود.

این گونه بیکاری را بیکاری طبیعی می‌گویند تمام کشورها، بعد از بحران اقتصادی دهه ۱۹۳۰ میلادی و جنگ جهانی دوم برای پیشرفت اقتصاد شان توجه جدی جهت ایجاد اشتغال داشته اند. در این مورد کیز می‌گوید، در اغلب کشورهای در حال توسعه علت اصلی بیکاری عبارت از عدم استفاده از ظرفیت کامل تولید و کوتاهی‌ها در عرضه است. در چنین وضعیت بیکاری ناشی از عدم جاهای شغلی است و معلوم می‌شود که فرد بیکار دارای مهارت کامل نبوده، در جایگاه مناسب شغلی قرار نگرفته و نمی‌تواند جای خالی را به خوبی پُر کند.

منابع:

۱- عمل و پیامدهای اقتصادی بیکاری در افغانستان طی سالهای اخیر / تاریخ نشر / سال ۱۳۹۹

<https://www.academia.edu>

۲- The Impact of Incomplete Contracts on Economics / تاریخ نشر ۱۳۹۴/۱۱/۱

<https://academic.oup.com/book>

۳- ILO - التقریر الخامس: إدارة العمل و تنفيش العمل / تاریخ نشر / ۱۳۸۸/۷/۲

https://www.ilo.org/documents/wcms_153937

اهمیت کاربرد طلا و سرمایه گذاری با منفعت روی آن

نشدن، مقاومت در برابر زنگ و خیلی کمیاب می باشد. روی همین موارد فوق است که طلا در فرهنگ های مختلف بشریت از جایگاه خاصی برخوردار بوده است. بر اساس آمار های جهانی در حدود

گرفته می شود. از زیورات گرفته تا مدال المپیک، سکه و غیره طلا بکار می رود. مردم از طلا در ساختن جواهرات استفاده می کنند زیرا درخشش خوب، مرغوبیت، رنگ زیبا و دلکش، چکش پذیر، لکه دار

در طول تاریخ در تمام فرهنگ ها و تمدن بشریت همیشه از طلا به عنوان نماد قدرت، زیبایی، شکوه و عظمت استفاده شده است. امروز نیز از طلا به عنوان نماد قدرت و ساختن با ارزشترین اشیا کار

پولی می تواند ملک باشد یا طلا، اما ملک و سایر اشیا بر اثر زلزله، سیلاب و غیره حوادث طبیعی آسیب پذیر است، اما طلا در برابر حوادث آسیب پذیر نبوده، به آسانی می تواند حفظ شود. طلا چیزی است که با حجم کم و ارزش بالا یک پشتونه و سرمایه بوده و در موقع ضرورت به آسانی به فروش رسیده، مورد استفاده قرار می گیرد. یکی از خواص جالب طلا این است که هیچ کالایی در دنیا به اندازه سرعت طلا قابلیت تبدیل شدن به پول را ندارد.

سایر بخش های طبی نیز استفاده بعمل می آید. دستگاه فضایی ناسا در انتقال وسایل نقلیه خود به فضا از مقدار زیاد طلا استفاده می کند. در عین زمان اتصالات مدار های الکترونیکی هم از جنس طلا می باشند. در ساختن فلم های فضایی و در اصطکاک قطعات فضایی نیز از طلا استفاده صورت می گیرد.

طلا با خواصی که دارد نه از بین می رود و نه مواد کیمیاولی بالای آن تأثیر می کند. روی همین علت است که طلا از ابتدای خلقت بشر تا امروز استخراج شده است، همه موجود میباشند. طلا از بین رفتی نبوده و هیچ گونه آسیبی از جمله بحران و نوسانات اقتصادی روی آن تأثیر منفی ندارد. پس هر شخص که طلا دارد باید آنرا حفظ کرده نگهداری کنند.

بنابر عوامل فوق یک کشور و قوى است که از نظر اقتصادي قوى باشد.

همانطوریکه حفظ طلا برای کشور ها حائز اهمیت است، برای خانواده ها که جزء کوچک از یک کشور است نیز حائز اهمیت بوده و طلا حیثیت پشتونه اقتصادی و پولی آن را دارد. پشتونه اقتصادی هر خانواده بستگی به میزان

طلا در طبعه آن دارد. گرچه سرمایه

۷۸ فیصد طلا در ساختن جواهرات مصرف می گردد.

طلا به دلیل این نیز در اشیای گران بها و مقدس استفاده می گردد که نسبت به سایر فلزات نرمرد بوده، در مقابل حوادث مقاومت داشته و در تاریخ زندگی بشریت به عنوان پول و ارز مبادلاتی نیز مورد استفاده قرار گرفته شده است. از سوی دیگر، کاربردهای عمدۀ طلا در ساختن قطعات الکترونیکی خیلی با اهمیت است. در بسیاری موارد در جریان برق با ولتاژ بسیار کم از طلا استفاده بعمل می آید. زیرا لین های باریکی که در این چنین موارد از آن استفاده می شود در اثر خوردگی، خراشیدگی و لکه دار شدن به آسانی قطع نمی گردد، طلا در وصل نمودن قطعات کوچک تخنیکی بهترین گزینه بشمار می رود.

اگر دقت کنیم دیده می شود که در تمام دستگاه های برقی پیچیده از طلا کار گرفته می شود. بطور نمونه در دستگاه های تلفون همراه، ماشین حساب، تلویزیون، کمپیوتر، سیستم های موقعیت یاب جهانی و غیره از طلا کار گرفته می شود.

از طلا در طب دندان، چشم، لوازم طبی و

منابع:

- آیا خرید طلا زیستی سرمایه گذاری خوبی است؟ /تاریخ نشر ۲۱۹ / ۱۴۰۰ / ۶ / <https://www.tgju.org/> اخبار شرکت ها - اخبار شرکت ها
- /تاریخ نشر ۲۲ / ۱۴۰۱ / ۷ / [How To Invest In Gold – Forbes Advisor](#)

<https://www.forbes.com › advisor › ho...>

۳- کیف تشریی الذهب و تناکه من نقاہ.. وهل هو استثمار آمن؟ /تاریخ نشر ۲۷ / ۱۴۰۱ / ۸ / <https://www.aljazeera.net › 2022/11/18> / ۱۴۰۱ / ۸ / ۲۷

ضرورت احیای فرهنگ قرض الحسن در جامعه

می گذاشت. این بدان معنا که قرض دهنده از قرض گیرنده، طلب مال بیشتر می کرد، یا هدیه می خواست و یا هم قرض گیرنده را برده خود می ساخت. اما دین اسلام این گونه برخورد قرضه دهنده را با قرضه گیرنده نکوهش نموده رد کرده است. دین اسلام در بدله این گونه برخورد نا درست برنامه قرض الحسن را مروج ساخت. برنامه قرض الحسن متشكل از رفتار های برخاسته از تعالیم اسلامی است که در پرتو آن پیامدهای ارزشمند و متعدد برای قرض دهنده و قرض گیرنده ۲۹

اگر دلبستگی خود را قطع نکنند به چنین کار بزرگ توفيق نمی یابند. گویا در این عرصه قرض دهنده آن قسمت مالش را از بقیه مال خویش بریده است. قرض نیکو یا قرض الحسن عبارت از قرضی است که از مال حلال باشد و با منت گذاردن بالای قرض گیرنده اثرات خوب آنرا از بین نبرد.

در عربستان سعودی در دوره های جاهلیت، قرض دادن و قرض گرفتن یک امر عادی بود. در آن وقت قرض دهنده بر قرض گیرنده به شیوه های گوناگون منت

قرض الحسن از دو کلمه ساخته شده است. در لغت عربی قرض به معنی بریدن و قطع کردن است. الحسن نیکو را گویند. این به این معناست که قرض به معنی قطع کردن و بریدن از مال است. الحسن عبارت از آن است که شخص مال خود را به شکل نیکو و احسن به دیگری به شرط باز گردانیدن عین مال یا بدله آن می دهد که بنام قرض الحسن یا قرض بدون استفاده یاد می گردد. بناءً کسانیکه به این کار اقدام می کنند در حقیقت دلبستگی خود را از مال و ثروت خود قطع میکنند.

جدی به یاد داشته باشد

- بالب متبسم و پیشانی باز دین خود را بپردازد

در مورد حقایق احیای فرهنگ قرض الحسنے باید گفت که بطور قطعی احیای فرهنگ قرض الحسنے در میان افراد و جامعه یک امر ضروری پنداشته می شود. به هر اندازه که میزان این هماهنگی قرض الحسنے با دین نزدیکتر باشد به همان اندازه تأثیر آن در میان افراد و جامعه مطلوبیت بیشتر خواهد داشت. دین برای برنامه قرض الحسنے شرایط خاصی را وضع کرده است که در صورت تطبیق آن سبب بهبودی زندگی قرض گیرنده می شود.

قابل یاد آوری است که قرض دادن تنها منحصر به پول نقد نیست، بلکه شامل کالاهای مختلف مانند فرش، ظرف و غیره نیز می گردد. در خاتمه باید گفت که توفیق یافتن به افق مالی به بریدگی مالی تعلق دارد. بناءً کسیکه به ثروت دنیا وابسته باشد، از مال دنیا دل کنده نمی تواند و در هیچ صورت حاضر نمی گردد تا به انسان نیازمندی قرض بدون بهره یا قرض الحسنے بدهد.

زیرا قرض دهنده بواسطه دادن قرض

- به قرض گیرنده داخل ثواب می گردد
- قرض حسنے باید از مال حلال پرداخته شود، زیرا در حقیقت طرف مقابل در این معامله خداوند متعال است
- خصوصیات یک شخص قرض گیرنده:

• در دین میین اسلام در مورد شخص قرض گیرنده در قرآن و احادیث موارد زیادی بیان شده است. در این مورد رهنمایی که از سوی اسلام سفارش شده برای سلامت زندگی قرض گیرنده خیلی مهم و کار ساز بوده و سبب شکوفایی زندگی آن می گردد. زیرا راه های را که اسلام به قرض گیرنده سفارش کرده در حقیقت راه تکامل و رشد حقیقی قرض گیرنده است.

• افراد و اشخاص نیازمند جهت رفع ضرورت های زندگی شان باید قرض بگیرند.

• از ابتدا باید به توانایی باز پرداخت خود فکر کند

• قرض گیرنده باید همیشه به فکر ادای قرض خود باشد.

• تاریخ تعیین شده قرض خود را بطور

در جامعه مهیا می شود.

در مورد قرض الحسنے در قرآن و سنت نبوی مواردی زیادی ذکر شده که اگر در مرحله اجرا گذاشته شوند، نتیجه آنها در بخش های مختلف اقتصادی در جامعه ثمر بار خواهد بود. اجزای فرهنگ قرض الحسنے به دو بخش تقسیم شده است که عبارت از قرض دهنده و قرض گیرنده می باشند. حین اجرای قرض الحسنے شیوه های ذیل باید مدنظر گرفته شود.

- قرض الحسنے باید بدون منت به قرض گیرنده داده شود
- قرض الحسنے باید با خوشروی و پیشانی باز داده شود، در دین اسلام قرض دادن یک رفتار تربیتی و اخلاقی است و دادن قرض با چهره متبسم تأثیر بیشتر و خوبتر در جامعه دارد.

- در هنگام اعطای قرض الحسنے کدام پیش شرط گذاشته نشود

- در هنگام دادن قرض الحسنے از سایر مقاصد جلوگیری بعمل آمده صرف رضای خدا مدنظر گرفته شود

- از اندازه قرض بیشتر تقاضا نگردد
- قرض دهند باید قرض گیرنده را بکی از نعمت های خدای متعال فکر کند،

منابع:

۱- جایگاه قرض الحسنة و آثار فردی و اجتماعی تاریخ نشر ۲۱ / ۱۳۹۷/۴ / <https://hawzah.net › Article>

۲- موسسه المکتبین دور القرض الحسن فی رفع معاناة المحتاج / <https://dergipark.org.tr › download › article-file>

۳- <https://www.merriam-webster.com / Loan value Definition & Meaning - Merriam-Webster>

اسلامي بانکوالي مالي خدمتونو ته د خلکو لاسرسی زیاتوي، بانکي سکتور پياوري کوي او د فقر په کمولو کي ارزښتن رول لوبي. مالي خدمتونو ته د بپوزلو و ګرو لاسرسى د عوایدو نابرا بری کموي، د هغوي پاره اقتصادي فرستونه زیاتوي او په ژوند کې پې مشت بدلونه راولي.

سپرده های شما

نزد بانکهای

تجارتی کشور مصون است

بانک

ماهname د افغانستان بانک

سال شانزدهم شماره ۱۸۶ جمادی الثانی ۱۴۴۴ (جدي ۱۴۰۱)

بانکي سكتور

د بانکي سكتور ملاتره، د هپواد د ودي او پر منځ ملډوي